

Psychologie adolescentů (PSYb1430)

jarní semestr 2020

Základní charakteristika:

Je určen zájemcům o hlubší pochopení psychiky adolescentů – kombinuje se v něm teoretický výklad témat, která souvisejí s obdobím adolescence a diskuse nad konkrétními problémy adolescentů. V tomto smyslu je založena na interakci vyučujících a studentů a je tedy potřebná fyzická přítomnost na výuce a aktivita všech zúčastněných.

Vyučuje:

prof. PhDr. Petr Macek, CSc. (macek@fss.muni.cz) – garant kursu

doc. Mgr. Lenka Lacinová, PhD. (lacinova@fss.muni.cz)

doc. Mgr. et Mgr. Jan Šerek, PhD. (serek@fss.muni.cz)

Mgr. Jan Širůček, PhD. (sirucek@fss.muni.cz)

Mgr. Ondřej Bouša (bousa@fss.muni.cz)

Mgr. Lucia Kvasková (lucia.kvitkovicova@gmail.com)

Rozvrh:

Pokud se nestane jinak, kontaktní výuka zahrne celkem 5 dvouhodinových jednotek, probíhá v uvedených dnech:

14.00 – 15.40 (27.2.)

14.00 – 15.40 a 16.00 -17.40 (23.4., 7. 5.)

Místo konání: FSS MU, Joštova 10, místnost U33

Typ programu a podmínky pro získání kreditů:

Volitelný program pro posluchače bakalářského studia psychologie na FSS, kurs je zakončen zkouškou s hodnotou 4 ECTS.

Podmínky pro získání kreditů:

- nelze splnit v plné míře aktivní účast na výuce, hodiny, které odpadají se budou počítat jako „účast“ všem.
- úspěch ve znalostním písemném testu,
- přijatá seminární práce.

Výuka je koncipovaná jako kombinace semináře a přednášky. Informuje o aktuálních výzkumech, které se zaměřují na psychosociální vývoj současných dospívajících, dává jejich výsledky do kulturního a historického kontextu, zaměřuje se na mezinárodní srovnávání výsledků. Dále se zaměřuje na běžné každodenní problémy současných adolescentů a na krizové situace, do kterých se dostávají. Účastníci výuky se budou formou skupinových diskusí (formát bálintovské skupiny, ohniskové skupiny) zabývat obvyklými problémy a starostmi adolescentů, skupinové diskuse se rovněž zaměří na analýzu reálných krizových situací, do kterých se adolescenti dostávají. V tomto smyslu bude výuka vyžadovat vysokou míru aktivní participace studentů (schopnost vidět a formulovat problémy současných adolescentů a „přinést“ je do výuky).

PSYb1430 Psychologie adolescence 2020

Termíny a témata setkání

27. 2. Petr Macek (14.00 – 15.40)

Co je charakteristické pro adolescenci. Vymezení období, historický a kulturní pohled. Změny v pohledu na vývojové úkoly spojené s dospíváním, generační srovnání života současných adolescentů a generace jejich rodičů. Empirické výzkumy, vliv společenských změn.

12. 3. Petr Macek (14.00 – 15.40)

Adolescence jako proces sebeutváření a seberozvoje. Sociální vztahy v adolescenci. Problematika sebepojetí a sebehodnocení (včetně některých poruch sebeobrazu), proces utváření identity.

12. 3. Petr Macek (16.00 – 17.40) ruší se

Balintovská skupina jako forma skupinové práce pro řešení problémů adolescentů a mladých dospělých

26. 3. Lenka Lacinová (14.00 – 15.40) ruší se

Citová vazba v adolescenci: vývoj a dynamika preference vazbových osob. Vztahy s rodiči, romantické vztahy.

26. 3. Petr Macek 16.00 – 17.40 ruší se

Balintovská skupina jako forma skupinové práce pro řešení problémů adolescentů a mladých dospělých

9. 4. Jan Širůček 14.00 – 15.40 a 16.00 – 17.40 ruší se

Rizikové chování v kontextu sociálních vztahů (sociální opora). Koncept rizikového chování v adolescenci, jeho typické formy, možnosti jeho zjišťování. Etiologie rizikového chování v adolescenci a empirická zjištění. Možnosti prevence a včasné intervence. Mapa rizikových a protektivních faktorů, které se podílí na rozvoji rizikového chování.

23. 4. Jan Šerek 14,00 – 15,40

Občanská a politická socializace adolescentů. Společenský kontrakt, občanská a politická participace současných adolescentů. Prosociální chování. Dobrovolnické aktivity

23. 4. Ondřej Bouša 16,00 – 17,40

Vrstevnické vztahy: vrstevnický tlak a konformita, význam vrstevníků pro sebehodnocení, kamarádské a přátelské vztahy v období dospívání. Na základě kazuistik budeme sledovat vývoj a proměny těchto vztahů v průběhu dospívání

7. 5. Lucia Kvasková 14.00 – 15,40

Studium a profesní vývoj v adolescenci a na vstupu do dospělosti

7. 5. Petr Macek 16,00 – 17,40

Mezi adolescencí a dospělostí. Koncept a problém vynořující se dospělosti (emerging adulthood). Specifika života v tomto období tranzice, různé životní trajektorie na cestě do dospělosti.

Literatura:

Macek, P. (2003). *Adolescence*. 2. upravené vydání. Praha: Portál

Arnett, J. J. (2004). *Adolescence and emerging adulthood*. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Coleman J. C. and Hendry, L. B. (1999). *The nature of adolescence*. London: Routledge.

Macek, P., Lacinová, L. (2006, Eds.). *Vztahy v dospívání*. Brno: Barrister & Principal.

Impaktované články zejména v *Journal of Adolescence*, *Journal of Adolescent Research*, *Journal of Research on Adolescence*, *Adolescence*, *Youth and Society*, *Journal of Youth and Adolescence*, *Developmental Psychology*, *European Journal of Developmental Psychology*, *Československá psychologie*.

Požadavky na písemnou práci:

Písemná práce bude založena na studiu nové odborné literatury a na využití alespoň dvou empirických studií, zpracovaných z impaktovaných časopisů (minimálně jedna studie) nebo recenzovaných časopisů (zařazených do databáze SCOPUS nebo ERIH).

Student nejprve zpracuje velmi stručnou anotaci práce, která bude obsahovat bibliografické údaje o vybraných statích a cíl sdělení. Anotaci vloží do odevzdavárny do 22. března.

V dalším kroku zpracuje zvolené téma (např. sebepojetí, identita, rizikové chování, vztahy s vrstevníky, rodiči, profesní orientace, politická socializace, partnerské vztahy, osamělost v adolescenci atd.). Nejdříve ho velmi stručně (ale recentně, tj. z nejnovějších zdrojů) vymezí teoreticky, potom budou představeny výzkumy k danému tématu.

Hodnotí se: Schopnost vymezit téma a charakterizovat problém, vzhled do problematiky, interpretace a kritické zhodnocení výsledků výzkumu. Dále práce s literaturou (rozsah a využití domácích i zahraničních pramenů) a formální zpracování (stylistika, gramatika, citace).

Rozsah práce: cca 9 tis. znaků (včetně mezer)

Termín odevzdání: 30. 5. 2020

Kontaktní osoba ke konzultacím seminární práce: Mgr. Lucia Kvasková

lucia.kvitkovicova@gmail.com

Požadavky na písemný test:

Má zpravidla 10 - 15 otázek. Otázky v textu jsou uzavřené i otevřené. Jsou vědomostní, ověřující základní poznatky, termíny, pravidla, teorie, včetně jejich autorů. Zkouší se v rozsahu odpřednášených témat a zadané povinné studijní literatury

Hodnocení

Písemná práce

- Bodové hodnocení: 0 - 20 bodů, 10 bodů je minimum pro přijetí práce.

Závěrečný písemný test

- Každá otázka je hodnocena 0-3 body, maximum získaných bodů je 30. Minimum pro úspěšné zvládnutí testu je 20 bodů.

Celkové hodnocení:

- 50 - 46: hodnocení A
- 45 - 41: hodnocení B
- 40 - 37: hodnocení C
- 36 - 33: hodnocení D
- 32 - 30: hodnocení E